

2024-03-05 Nr. NV-516

ĮSTATYMO PROJEKTAS		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MINIMALAUS SUBJEKTŲ GRUPIŲ APMOKESTINIMO LYGIO UŽTIKRINIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTU		
Nr.: TAP-23-1725(2); 23-1726(2); 23-1727(2); 23-1729(2) TAIS-23-15597(3); 23-15598(3); 23-15599(3); 23-17213(2)		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Finansų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-02-13 2024-03-05	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP (III dalis) ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalis) ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA
<p>Didžiosios tarptautinių subjektų grupės pasauliniu mastu dėl ekonomikos skaitmenizacijos ir globalizacijos procesų naudojasi mokestiniais skirtumais skirtingose šalyse ir tam tikrais atvejais jų pelnas neapmokestinamas arba apmokestinamas labai mažais mokesčiais. Šiuo metu Lietuvoje nėra reguliavimo, kuriuo būtų nustatomas veikiančių subjektų grupių Lietuvoje ir (ar) užsienyje uždirbto pelno minimalus apmokestinimo lygis.</p> <p>Siekiant pasauliniu mastu spręsti minėtus iššūkius apmokestinimo srityje EBPO pasiektas sutarimas, kuriuo siekiama suteikti teisę apmokestinti dalį globalizacijos laimėtojų – didžiųjų tarptautinių subjektų grupių pelno ne tik tai valstybei, kurioje įsikūrę tokių subjektų grupių subjektai ir nuolatinės buveinės, bet ir valstybėms, kuriose įsikūrę vartotojai (I ramstis) ir apmokestinti didžiųjų tarptautinių subjektų grupių pelną bent 15 procentų efektyviu mokesčio tarifu (II ramstis). Šiuo metu didžiausia pažanga pasiekta įgyvendinant II ramsčio sprendimus. ES mastu priimta Direktyva dėl visuotinio minimalaus tarptautinių įmonių grupių ir didelių vietos subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo ES.</p> <p>Projektu siūlomi pakeitimai, kurių tikslas - perkelti ir įgyvendinti dalį Direktyvos nuostatų (dėl informacijos teikimo), kitą dalį (dėl papildomo apmokestinimo) numatoma įgyvendinti atsižvelgiant į Direktyvoje nurodytas išimtis.</p> <p>Projektas parengtas siekiant įgyvendinti EBPO susitarimą ir dalį Direktyvos nuostatų.</p>

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS
<p>Projektu siūlomi pakeitimai, kurių tikslas - perkelti ir įgyvendinti dalį Direktyvos nuostatų, būtinų užtikrinant tinkamą didžiųjų subjektų grupių minimalų apmokestinimo lygį ES, t. y., atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas siūloma nustatyti, kokioms subjektų grupėms taikomos minimalų apmokestinimo lygį ES užtikrinančios priemonės ir kokią informaciją, susijusią su šių priemonių taikymu, turi teikti Lietuvoje esantys apmokestinamieji subjektai (įstatymo projektu nustatomos tik su informacijos teikimu susijusios prievolės ir šiuo metu, atsižvelgiant į Direktyvoje nustatytą išimtį, dar nėra nustatomos jokios su papildinio mokesčio mokėjimu į Lietuvos biudžetą susijusios prievolės). Taip pat siūlomi pakeitimai, kuriais siūloma perkelti ir įgyvendinti Direktyvos nuostatas, susijusias su sankcijų už nacionalinių nuostatų, priimtų remiantis Direktyva, pažeidimus taikymu ir siūloma nustatyti, kad už pažeidimo padarymą apmokestinamasis subjektas taip pat įtraukiamas į Valstybinės mokesčių inspekcijos skelbiamą Nepatikimų mokesčių mokėtojų sąrašą.</p> <p>Apskritai Direktyva siekiama užtikrinti visuotinį minimalų didžiųjų subjektų grupių (tiek tarptautinių, tiek vietos subjektų grupių) apmokestinimo lygį ES, t. y. užtikrinti, kad tokių subjektų grupių kiekvienoje jurisdikciją turinčioje teritorijoje uždirbtas pelnas būtų apmokestinamas ne mažesniu nei 15 procentų efektyviu mokesčio tarifu. Minimalus efektyviojo apmokestinimo lygis užtikrinamas taikant taisykles:</p> <ul style="list-style-type: none">• Vietos papildinio mokesčio taisyklę, pagal kurią nepakankamai apmokestintas pelnas iki trūkstamo minimalaus apmokestinimo lygio pirmiausia gali būti apmokestintas pelną uždirusių apmokestinamųjų subjektų buvimo vietos valstybėje narėje;• Privalomą, pagrindinę pajamų įtraukimo taisyklę, pagal kurią papildinį mokestį nuo nepakankamai apmokestinto subjektų grupės pelno privalo apskaičiuoti ir sumokėti (į savo valstybės biudžetą) ES esantis pagrindinis grupės patronuojantysis subjektas;• Privalomą, apsauginę nepakankamai apmokestinamo pelno taisyklę, pagal kurią papildinį mokestį, nesumokėtą taikant pajamų įtraukimo taisyklę (pavyzdžiui, kai pagrindinio patronuojančiojo subjekto buvimo vieta yra trečiosios valstybės jurisdikciją turinčioje teritorijoje, neįgyvendinusioje modelinių taisyklių, taip pat valstybėje

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

narėje, atidėjusioje Direktyva nustatytų privalomųjų apmokestinimo taisyklių taikymą), turi sumokėti (paskirsčius šį mokestį pagal nustatytą formulę) apmokestinamieji subjektai, kurių buvimo vieta yra jurisdikciją turinčiose teritorijose, kurios nacionalinėje teisėje yra įgyvendinusios šią apsauginę taisyklę.

Direktyvoje nustatyta išimtis numato galimybę valstybėms narėms ne daugiau kaip 6 metams atidėti apmokestinimo – pajamų įtraukimo ir nepakankamai apmokestinamo pelno – taisyklių taikymą, tačiau kartu nustato, kad atidėjusios šių taisyklių taikymą valstybės narės Direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę turi perkelti taip, kad būtų užtikrintas tarptautinio apmokestinimo principų veikimas ES.

Atsižvelgiant į minėtą išimtį projektu siūloma nustatyti kokioms subjektų grupėms taikomos minimalų apmokestinimo lygį ES užtikrinančios priemonės ir kokią informaciją, susijusią su šių priemonių taikymu, turi teikti Lietuvoje esantys apmokestinamieji subjektai, tai yra Direktyvos nuostatas į Lietuvos mokesčių teisę perkelti ir įgyvendinti taip, kad būtų užtikrintas tarptautinio apmokestinimo principų veikimas ES, o Direktyvos nustatytų privalomųjų apmokestinimo taisyklių taikymą atidėti. Susijusiais projektais siūloma nustatyti atsakomybės taikymą už nustatytų reikalavimų nesilaikymą – baudas (nuo 1 800 iki 3 800 eurų); įtraukimą į Nepatikimų mokesčių mokėtojų sąrašą.

Siūlomas priemonės, konkrečiai siūlymą apmokestinimo taisyklių taikymą atidėti, galima vertinti kaip tinkamas iš dalies. Turimais duomenimis Lietuvoje įsikūrusių subjektų grupių, kurios nuo 2023 m. gruodžio 31 d. pateks į Direktyvos taikymo apimtį, pagrindinių patronuojančiųjų subjektų skaičius neviršys 5, o pagal Direktyvos nuostatas valstybės narės, kuriose įsikūrusių į Direktyvos taikymo apimtį patenkančių didžiųjų subjektų grupių skaičius yra nedidelis (jose yra ne daugiau kaip 12 pagrindinių patronuojančiųjų subjektų), gali taikyti išimtį. Taip pat projekto aiškinamajame rašte pabrėžiama, kad atidėjus minėtų taisyklių taikymą Lietuvoje, bus sudarytos prielaidos verslui prisitaikyti ir pasirengti. Nors projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad dėl projekto nuostatų poveikis valstybės biudžeto pajamoms nenumatomas, tačiau, pažymėtina, kad pasirinkus alternatyvų variantą – išimčių netaikyti, biudžetas surinktų papildomų pelno mokesčio pajamų. Finansų ministerija darbo tvarka pažymėjo, kad Lietuvos tarptautinės įmonių grupės nuo Lietuvoje veikiančių 110 šių grupių įmonių pelno už 2024 m. preliminariai papildomai sumokėtų apie 7 mln. eurų. Kiek būtų sumokėta mokesčio nuo užsienyje veikiančių šių įmonių grupių įmonių (50) pelno, nežinoma dėl duomenų ribotumo. Tačiau pažymėtina, kad Lietuva nuo 2025 m. planuoja taikyti pasirenkamąją vietos papildinio mokesčio taisyklę. Darbo tvarka Finansų ministerija informavo, kad taikant vietos papildinio mokesčio taisyklę biudžetas papildomai gaus 32,3 mln. eurų. Vietos papildinio mokesčio taisyklės taikymas planuojamas ateity tikslinant įstatymo projektą. Siekiant jau šiuo metu įvesti vietos papildinio mokesčio taisyklę reikėtų perkelti iš esmės visas Direktyvos nuostatas (papildomai nuostatas iš EBPO taisyklių administravimo gairių ir kt.). Šiuo metu EBPO lygiu tęsiasi susiję darbai, trūksta teisinio aišku, todėl buvo priimtas sprendimas šiame etape įgyvendinti privalomas su informacijos teikimu susijusias nuostatas (kaip ir įpareigoja Direktyva), o vietos papildinio mokesčio taisyklę įvesti kitame etape.

Projekto lydraštis iš dalies atitinka Vyriausybės darbo reglamente nustatytus reikalavimus.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Minimalų apmokestinimo lygį ES užtikrinančios priemonės pagal Direktyvą bus taikomos apmokestinant didžiųjų subjektų grupių kiekvienoje jurisdikciją turinčioje teritorijoje uždirbtą pelną, jei toje jurisdikciją turinčioje teritorijoje subjektų grupės pelnas apmokestinamas mažesniu nei 15 procentų efektyviuoju mokesčio tarifu (pagal bendrąją taisyklę efektyvusis mokesčio tarifas apskaičiuojamas jurisdikciją turinčios teritorijos lygiu, t. y. sumuojant toje jurisdikciją turinčioje teritorijoje esančių apmokestinamųjų subjektų uždirbtą pelną (patirtą nuostolį) ir nuo jo sumokėtą ar mokėtiną pelno mokestį). Šiame etape siūloma perkelti ir įgyvendinti dalį Direktyvos nuostatų, t. y. nuostatas, būtinas užtikrinant tinkamą Direktyva nustatomų tarptautinio apmokestinimo principų veikimą ES lygiu, o pagrindinių tarptautinių apmokestinimo taisyklių taikymą Lietuvoje atidėti (ne ilgesniam nei 6 metų laikotarpiui). Nuo 2025 m. planuojama taikyti pasirenkamąją vietos papildinio mokesčio taisyklę.

Siūlomas įgyvendinimo mechanizmas išsamiai aprašytas projekto aiškinamajame rašte.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Projektas buvo derinamas su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Teisingumo ministerija, Valstybine mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, taip pat ir su kitomis suinteresuotomis institucijomis ir asociacijomis nurodytomis prie lydimųjų dokumentų pridėtame sąraše.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas svarstytas 2024 m. vasario 13 d. tarpinstituciniame pasitarime, kuriame nutarta pasiūlyti Finansų ministerijai patikslinti projekto aiškinamąjį raštą pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabą ir, įvertinus Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabą, jog projektas gali turėti neigiamos įtakos Lietuvos investicinei aplinkai (todėl tikslinga svarstyti papildomas priemones, reikalingas konkurenciniam pranašumui išlaikyti), aptarti su Ekonomikos ir inovacijų ministerija kitus Direktyvos nuostatų įgyvendinimo aspektus. Projektas patikslintas pagal

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir suderintas darbo tvarka. Finansų ministerija surengė papildomą susitikimą su Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Projektas svarstytas 2024 m. kovo 5 d. tarpinstituciniame pasitarime, kuriame pasiūlytas protokolinis sprendimas - pavesti Finansų ministerijai, suderinus su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, kartu su kita Direktyvos (ES) 2022/2523 dėl visuotinio minimalaus tarptautinių įmonių grupių ir didelių vietos subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo Sąjungoje perkėlimo dalimi, pateikti Vyriausybei MTEP, investicijų ir patentų skatinimo priemonių finansines schemas.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Numatytas projekto svarstymo Seime mėnuo – kovas.

Pažymėtina, kad Direktyvos perkėlimas jau vėluoja. Europos Komisija priėmė sprendimą dėl pažeidimo ir sausio pabaigoje išsiuntė oficialų įspėjimo laišką Lietuvai. Lietuva ne vienintelė šalis, kuri vėluoja, analogiškus Europos Komisijos laiškus gavo Estija, Graikija, Ispanija, Kipras, Malta, Lenkija ir Portugalija.

PAŽYMA PARENGĖ

Tautvydas Brazdžiūnas

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas